

Informacja o wstępnym wynikach Powszechnego Spisu Rolnego 2020

Informacja o wstępnych wynikach Powszechnego Spisu Rolnego 2020

↓ Ok. **13%**

Spadek liczby gospodarstw rolnych w porównaniu z PSR 2010

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., liczba gospodarstw rolnych ogółem wyniosła ok. 1,3 mln i zmniejszyła się o blisko 13% w porównaniu z danymi uzyskanymi w Powszechnym Spisie Rolnym w 2010 r. (PSR 2010).

Wprowadzenie

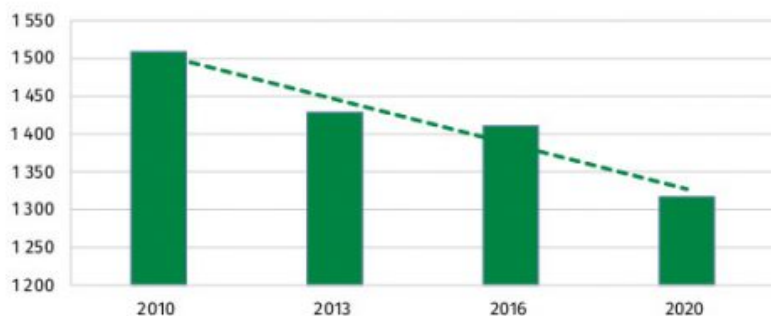
Powszechny Spis Rolny 2020 (PSR 2020) został przeprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. i był drugim spisem rolnym od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1091, wszystkie kraje członkowskie UE miały obowiązek przeprowadzić badanie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych w 2020 r. Podstawowym celem tego badania było dostarczenie informacji na potrzeby Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej. Konieczność przeprowadzenia spisu wynikała również z potrzeb informacyjnych krajowych użytkowników danych, a przede wszystkim z weryfikacji danych ze źródeł administracyjnych oraz z potrzeby aktualizacji operatu do przyszłych badań rolniczych realizowanych w okresach międzyspisowych. Krajową podstawą prawną do przeprowadzenia spisu rolnego była ustawa o powszechnym spisie rolnych w 2020 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1728 z późn. zm.).

Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

1. Liczba gospodarstw rolnych i ich średnia powierzchnia

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., **liczba gospodarstw rolnych ogółem wyniosła ok. 1 317 tys.** i w porównaniu do Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r. zmniejszyła się o ok. 190 tys., tj. o blisko 13%.

Wykres 1. Liczba gospodarstw rolnych w tys.

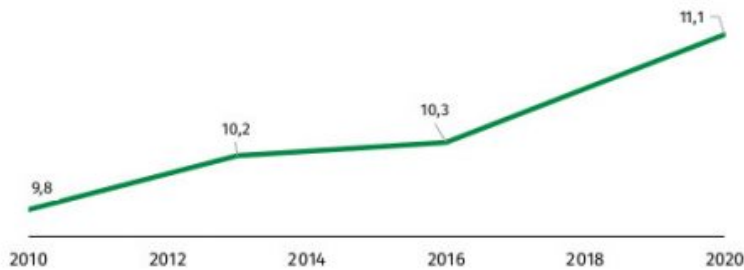
31.03.2021 r.

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r.

Obserwowany spadek liczby gospodarstw rolnych, przy nieznacznym spadku powierzchni użytków rolnych, znalazł swoje odzwierciedlenie we wzroście **średniej powierzchni użytków rolnych (UR)** przypadającej na 1 gospodarstwo rolne o ok. 13%, tj. z 9,8 ha w 2010 r. do **11,1 ha** w 2020 r.

W 2020 r. średnia powierzchnia UR w gospodarstwie rolnym wyniosła 11,1 ha (ok. 13% więcej niż w PSR 2010)

Wykres 2. Średnia powierzchnia użytków rolnych (w ha) w gospodarstwie rolnym

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się tendencję zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym wzroście ich średniej powierzchni.

Spadek liczby gospodarstw rolnych odnotowano wśród gospodarstw o powierzchni do 15 ha użytków rolnych – o ok. 16%, natomiast wzrost w grupie gospodarstw rolnych o powierzchni użytków rolnych 15 ha i więcej (ok. 6%).

Nieznacznej poprawie uległa **struktura gospodarstw rolnych**. Zmalał udział gospodarstw najmniejszych o powierzchni do 5 ha użytków rolnych z 54,0% w 2010 r. do 52,5% w 2020 r. (o 1,5 pkt. procentowego), a jednocześnie wzrósł udział gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej użytków rolnych z 13,0% w 2010 r. do 15,8% w 2020 r. (o 2,8 pkt. procentowego).

2. Użytkowanie gruntów

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r. **powierzchnia użytków rolnych** ogółem w gospodarstwach rolnych wyniosła ok. **14 637 tys. ha**.

W ciągu ostatnich 10 lat, tj. od Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r., powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych zmniejszyła się o ok. 200 tys. ha (o 1,5%). W stosunku do 2010 r., w 2020 r. powierzchnia zasiewów w tych gospodarstwach zwiększyła się o ok. 340 tys. ha (o 3,3%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia sadow o ok. 50 tys. ha (o ok. 14%) i trwałych użytków zielonych o ok. 45 tys. ha (o 1,4%).

Wykres 3. Powierzchnia głównych kategorii użytków rolnych w dobrej kulturze w tys. ha

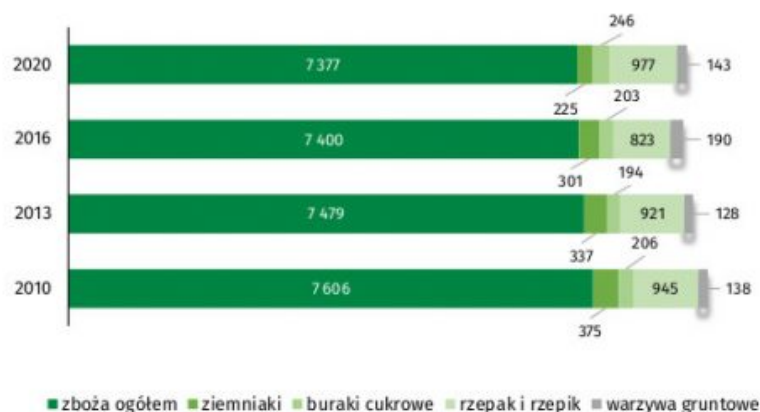
W strukturze użytków rolnych, udział powierzchni zasiewów wyniósł 73,2% i w porównaniu do 2010 r. zwiększył się o 3,4 pkt. procentowego, udział powierzchni trwałych użytków zielonych wyniósł 21,8% i zwiększył się o 0,1 pkt. procentowego, natomiast odsetek sadów wyniósł 2,1% i zmniejszył się o 0,3 pkt. procentowego.

3. Powierzchnia zasiewów

Wstępne wyniki spisu rolnego pokazują, że ogólna **powierzchnia zasiewów** w gospodarstwach rolnych w 2020 r. wyniosła ponad **10 707 tys. ha** i była większa o ok. 340 tys. ha w porównaniu z 2010 r. W strukturze zasiewów nadal dominującą uprawą są **zboża ogółem** (ok. 70%), których powierzchnia uprawy wyniosła ok. **7 377 tys. ha**.

Porównując lata ubiegłe do danych z 2020 roku możemy zaobserwować pewne zmiany w strukturze zasiewów poszczególnych upraw. W porównaniu do 2010 r. zmniejszył się udział zbóż ogółem o 4,5 pkt. procentowego i ziemniaków o 1,5 pkt. procentowego, udział rzepaku i rzepiku oraz warzyw gruntowych pozostał na niezmiennym poziomie, natomiast zwiększył się udział buraków cukrowych o 0,3 pkt. procentowego.

Wykres 4. Powierzchnia zasiewów głównych upraw w tys. ha

4. Pogłowie zwierząt gospodarskich

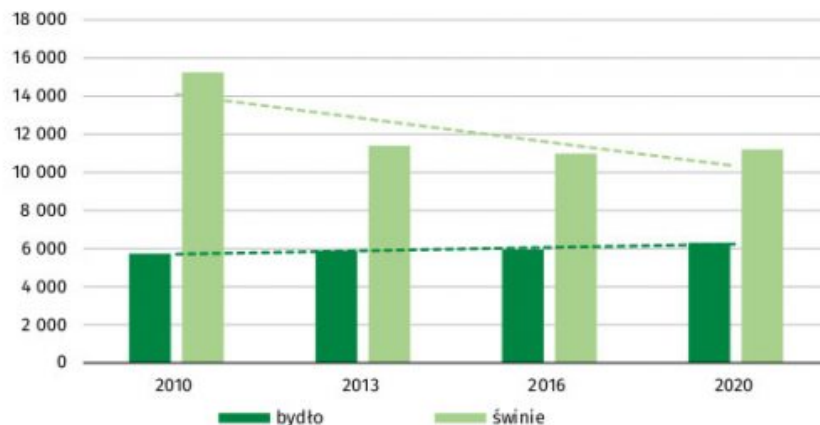
Według wstępnych wyników PSR 2020, pogłowie podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich w gospodarstwach rolnych wyniosło:

- **bydła – 6 299 tys. sztuk i zwiększyło się** w stosunku do 2010 r. o ponad 550 tys. sztuk (o blisko **10%**),
- **świń – 11 203 tys. sztuk i zmniejszyło się** w porównaniu z wynikami PSR 2010 o ok. 4 000 tys. sztuk (o ponad **26%**).

Pogłowie bydła wyniosło 6 299 tys. sztuk i było o ok. 10% wyższe niż w 2010 r.

Pogłowie świń wyniosło 11 203 tys. sztuk i było o ponad 26% niższe niż w 2010 r.

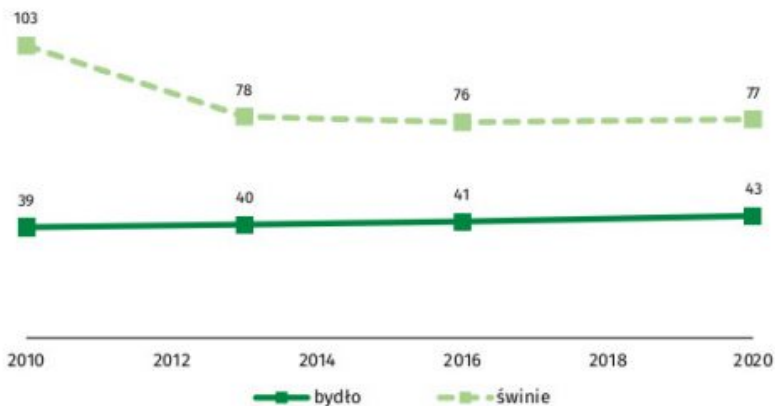
Wykres 5. Pogłowie bydła i świń w tys. sztuk

W gospodarstwach rolnych obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. kształtowała się na poziomie:

- bydła – 43 sztuk, tj. o ponad 10% więcej niż w 2010 r.,
- świń - 77 sztuk, tj. o ponad 25% mniej niż w 2010 r.

Wykres 6. Obsada bydła i świń w sztukach na 100 ha użytków rolnych

W 2020 r. na 1 gospodarstwo rolne utrzymujące dany gatunek zwierząt, przeciętnie przypadało:

- 24 sztuk bydła wobec 11 sztuk w 2010 r.,
- 133 sztuk świń wobec 39 sztuk w 2010 r.

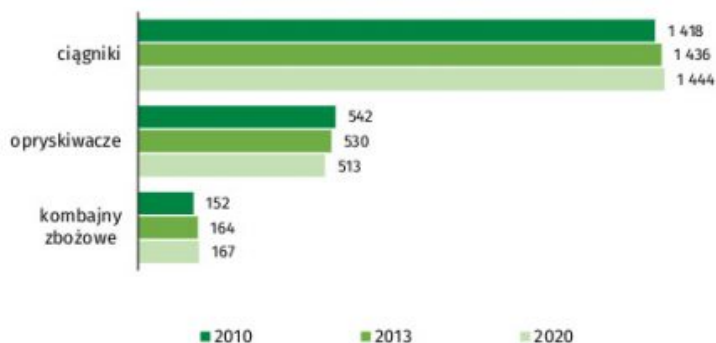
Powyższe dane wskazują na specjalizację gospodarstw rolnych prowadzących chów/hodowlę bydła oraz świń jak również na koncentrację pogłowia tych zwierząt w gospodarstwach zajmujących się ich chowem.

Pojawiające się od 2014 r. choroby świń, głównie ASF (afrykański pomór świń), wiążące się z koniecznością zapewnienia bioasekuracji w gospodarstwach rolnych, spowodowały wycofanie się producentów rolnych z produkcji o małej skali chowu na rzecz chowu intensywnego (przemysłowego).

5. Liczba ciągników i maszyn rolniczych

Według wstępnych wyników spisu rolnego w 2020 r., w gospodarstwach rolnych znajdowało się ok. **1 444 tys. ciągników**, tj. o blisko 2% więcej niż w 2010 r. W 2020 r. na jedno gospodarstwo rolne przypadało średnio ok. 1,1 ciągnika, wobec 0,9 w 2010 r. Pomimo zwiększenia się liczby ciągników w gospodarstwach rolnych, średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik utrzymała się na zbliżonym poziomie – ok. 10 ha (wobec 10,5 ha w 2010 r.).

Wykres 8. Ciągniki i wybrane maszyny rolnicze w tys. sztuk

Liczba ciągników w gospodarstwach rolnych wyniosła ok. 1 444 tys. sztuk i była ok. 2% wyższa niż w 2010 r.

Zmiany zachodzące w powierzchni upraw głównych ziemiopłodów, postępujący proces modernizacji rolnictwa oraz dostępność różnych źródeł finansowania zakupu nowoczesnych maszyn (w tym dotacji z PROW, kredytów rolniczych oraz leasingu), wpłynęły na aktualny stan wyposażenia gospodarstw w maszyny i urządzenia rolnicze. Przy utrzymującej się przewadze zbóż w strukturze powierzchni zasiewów i jednoczesnym wzroście powierzchni uprawy rzepaku, w 2020 r. w gospodarstwach rolnych znajdowało się ok. **167 tys. kombajnów zbożowych**, tj. o ponad 10% więcej niż w 2010 r. Natomiast w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o ok. 5% liczba **opryskiwaczy do stosowania środków ochrony roślin (513 tys.)**.

Podsumowanie

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. wskazują na dynamiczne zmiany w polskim rolnictwie. Obserwujemy coraz silniejszą specjalizację gospodarstw rolnych przy postępującej koncentracji produkcji rolnej. Dominującym trendem obserwowanym, co najmniej od dwóch dekad, jest zmniejszanie się liczby gospodarstw rolnych, przy utrzymującej się na podobnym poziomie powierzchni użytków rolnych. Rośnie, zatem średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego oraz zwiększa się obsada zwierząt gospodarskich w gospodarstwie rolnym. Wraz ze specjalizacją gospodarstw rolnych postępuje także ich modernizacja.

Należy podkreślić, że struktura polskich gospodarstw rolnych jest ciągle rozdrobniona, występuje bardzo znaczący odsetek gospodarstw małych, które nie produkują na rynek. Można jednak zauważyć, że duże i wyspecjalizowane jednostki dominują w wielu kategoriach produkcji rolnej (np. w produkcji zwierzęcej).

Zmiany w rolnictwie są efektem dostosowania do otoczenia gospodarczego, zapotrzebowania konsumentów na określoną jakość produktów rolnych, czy dostosowaniem do zmian klimatycznych i środowiskowych. Nie bez znaczenia jest realizacja Wspólnej Polityki Rolnej, która stymuluje zmiany strukturalne w rolnictwie.

Tablice – Dane wstępne PSR2020.xls.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

